

Közkincs: Tanulmányok a régi magyarországi prédikációk kompilációjáról

Szerk. MACZÁK Ibolya, Bp., MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, 2014
(Pázmány Irodalmi Műhely: Lelkiségtörténeti tanulmányok, 8), 224. p.

A Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport újabb konferenciakötetet jelentetett meg. Ez immár a Lelkiségtörténeti tanulmányok sorozatának nyolcadik darabja. A *Közkincs* a régi magyarországi prédikációk kompilációjáról szóló tizenhárom tanulmányt foglal magába. A téma és a konferencia megálmodója Maczák Ibolya. A kötet szerkesztése szintén az ő munkáját dicséri. A könyv felépítése, hasonlóan a sorozat többi tagjához, elegánsan kivitelezett, könnyen átlátható. A tartalomjegyzék után a 2013. december 5-én tartott konferencia programját találjuk, majd az időrendi sorrendben közölt tanulmányokat. A használatban segítségre szolgál a kötet végén található személynévmutató.

Kellemes felfedezésként érheti az olvasót, hogy ellentétben a kötet szoros(nak hitt) témájával, amelyet az alcím előre jelez, a tanulmányokra műfaji, módszertani és tematikai sokszínűség jellemző. A prédikációk kompilációját ugyanis legtöbb esetben a műfaji átjárások és a felekezeti felettlenség szempontjából közelítik meg a szerzők. Mindezek mellett a változatosság az ország különböző kutatóhelyeinek részvételében is megnyilvánul, két szerző a határon túli régi magyar irodalmi műhelyeket képviseli.

Ha a *Közkincs* tanulmányait tekintjük, észrevehetjük, hogy továbbra is Pázmány Péter prédikációi kerülnek leggyakrabban elő a kompiláció vizsgálata során. Ezeknek bencés átiratát tárja fel Szelestei N. László; ugyancsak Pázmány nyomaira talált az unitárius Várfalvi Pálfi Zsigmond írásaiban Túri Tamás; Maczák Ibolya pedig Bernárd Pál, Kelemen Didák és Pázmány szövegeit egymás mellé állítva vizsgálja a kompilációs módszereket. Bogár Judit publikációja szintén Pázmányhoz kapcsolódik, ebben viszont az *Imádságos könyv* forrásairól és a Pongrácz Eszter féle későbbi átvételekről esik szó. A kötet két tanulmánya Temesvári Pelbárt prédikációival foglalkozik. Mindkettő egy-egy eltérő műfajú szöveg kompilációjára összpontosít. Laczkó Eszter a ferences szerző halottak napi beszéde kapcsán a liturgikus szövegek és liturgiakommentárok forrásként való használatára hívja fel a figyelmet. Rajhona Flóra pedig egy legendarészletnek (Alexandriai Szent Katalinról) a prédikációs gyakorlatba való bekerülését vizsgálja. Ugyancsak a legenda és a prédikáció egymásra hatásának témáját boncolgatja Szilágyi Anna Rózsika Illyés András esetében. Újabb szövegtípus kompilációjára hoz példát Péterffy

Alexandra, aki Telek József prédikációban a szegedi rendháztörténet szöveg helyeit ismeri fel. Lovas Borbála izgalmas kérdésfelvetésre építi dolgozatát: a kompiláció és másolás határvonalait mérlegeli olyan prédikáció esetében, amelynek nincs nyomtatott változata, és szerzői kézirata is ismeretlen. Új kutatási lehetőségeket világít meg Hajtmann Kornél a szlovák nyelvű prédikációkra irányítva a figyelmet. A tematikai sokszínűsége további példa Tasi Réka tanulmánya a mutatók szerepéről és használatáról a katolikus prédikációgyűjteményekben, és Déri Eszter dolgozata a képtisztelet megjelenésének formáiról Keresztúri Bíró Márton beszédeiben. A későbbi idők (18–19. század fordulója) prédikációs forráshasználatának vizsgálatával Lukácsi Zoltán tanulmánya zárja a kötetet.

Összességében elmondható a *Közkincs* kötetéről, hogy szépen ötvözi az alapos és részletes kutatói munka eredményeit a sokszínűség varázsával. Kíváncsi vagyok, minél többen vegyék kezükbe, hogy valóban közös kincsünk lehessen.

A kiadvány elérhető itt: <https://btk.ppke.hu/tudomanyos-kozelet/kutatasok/mta-ppke-barokk-irodalom-es-lelkiseg-kutatocsoport/kiadvanyaink/kozkincs>

Kónya Franciska (PhD), tudományos munkatárs, MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiségi Kutatócsoport.

Megjelent online: OBELISCUS: A KORAÚJKOR FOLYÓIRATA 1